

OPGAVE 1: VÆKST I DANMARK

Tabellen nedenfor indeholder tal for BFI i Danmark i udvalgte år.¹

År	BFI
1870	1159
1914	3930
1970	20531

Anm: BFI er opgjort i faste 1929 priser

1. Udregn den gennemsnitlige vækst i BFI over perioden 1870 til 1970.
2. Antag den gennemsnitlige vækst i BFI er 0.5 procent point lavere end den netop udregnede. Hvor mange procent lavere ville BFI i 1970 have været under denne forudsætning?
3. En af implikationerne af Solowmodellen er, at i steady state er væksten i produktionen konstant. Er dette nogenlunde rimeligt for Danmark? (*Hint*: Udregn den gennemsnitlige vækst i BFI for perioden 1870 til 1914. Anvend denne til at forudsige BFI i 1970, og undersøg hvor mange procent rammer du ved siden af.)
- 4 Overvej hvilke forhold der gør at BNP ikke nødvendigvis modsvarer den samlede værdiskabelse i løbet af et år, samt hvilke forhold der gør det vanskeligt at sammenligne BNP tal opgjort på forskellige tidspunkter.

OPGAVE 2: SOLOW MODELLEN OG VÆKST REGNSKAB

$$Y = zF(K, N) = zK^\alpha N^{1-\alpha}, \quad z > 0. \quad (1)$$

$$S = sX, \quad 0 < s < 1 \quad (2)$$

$$K' = I + (1 - d)K, \quad 0 < d < 1 \quad (3)$$

$$N' = (1 + n)N, \quad n > 0. \quad (4)$$

---

¹Kilde til data: Niels Kærgård, 1991. "Økonomisk Vækst", DJØF forlag. Formelt er BFI givet ved BNP minus produkt skatter og subsidier. For praktiske formål er BFI og BNP meget lig hinanden i størrelseorden. Man må således godt "lade som om" der er tale om BNP.

Y er den samlede produktion i økonomien, z er solow residualet, K er kapitalbeholdningen, N er arbejdskraftinputtet, S er den samlede opsparing, s er opsparingskvoten, X er husholdningernes samlede indkomst, K' er næste periodes kapitalbeholdning, I er de samlede investeringer, d er nedslidningsraten, N' er næste periodes arbejdsstyrke og n er væksten i arbejdsstyrken.

1. Virksomhedernes samlede profit er $\Pi = Y - (rK + wN)$, hvor w er reallønnen og r er realrenten. Opskriv virksomhedernes efterspørgsel efter arbejdskraft og kapital (*Hint*: virksomhedernes efterspørgsel efter produktionsfaktorer svarer til førsteordensbetingelserne fra profitmaksimering).
2. Vis at

$$\frac{wN}{Y} = 1 - \alpha, \quad \frac{rK}{Y} = \alpha,$$

Hvad er den nationalregnskabsmæssige betegnelse for wN/Y hhv. rK/Y ? Baseret på amerikanske tal: hvilken værdi for wN/Y er empirisk rimelig?

Kapitalen ejes af husholdningerne, idet denne er genereret af deres opsparing, hvorfor afkastet på kapitalen tilfalder husholdningerne. Desuden modtager husholdningerne indkomst svarende til deres arbejdsudbud; hver husholdning udbygger 1 enhed, så det samlede arbejdsudbud er N . Samlet haves dermed $X = wN + rK$.

- 3 Brug svaret fra opgave (1) til at vise, at husholdningernes indkomst, X , netop svarer til Y .
- 4 Vis at ligning (1) - (4) samt det netop udledte resultat, $X = Y$, indebærer at modellen kan reduceres til følgende ligning.

$$k' = \frac{sz}{1+n}k^\alpha + \frac{1-d}{1+n}k \equiv g(k), \quad k \equiv K/N.$$

- 5 Steady state er defineret som et k^* der opfylder ovenstående ligning, samt at $k' = k = k^*$. Illustrer' steady state i et (k, k') -diagram. Redegør formelt for at steady state, k^* , eksisterer og er entydig. Giv desuden en intuitiv begrundelse for, at ligegyldig hvor økonomien starter (altså for et vilkårligt k) da ender man i k^* .

- 6 (i) Vis at steady state kapitalbeholdningen per arbejder, k^* , og indkomsten per arbejder i steady state, $y^* \equiv (Y/N)^*$, er givet ved:

$$k^* = \left(\frac{zs}{n+d} \right)^{\frac{1}{1-\alpha}},$$

$$y^* = z^{\frac{1}{1-\alpha}} \left(\frac{s}{n+d} \right)^{\frac{\alpha}{1-\alpha}}, \quad y \equiv Y/N.$$

(Hint: anvend $k' = k = k^*$ i ligningen udledt i opgave 4 for at finde k^* . Anvend dernæst produktionfunktionen til at finde y^*). (ii) Hvad er den langsigtede (steady state) vækst i BNP per arbejder? i BNP?

- 7 Redegør for effekten af en permanent stigning i hhv s og z for udviklingen i k og y . Illustrer udviklingen i begge størrelser fra tidspunktet hvor stigningen finder sted til en ny steady state opnås.
- 8 I 1990 var indkomsten per arbejder 25 gange større i Danmark end i Malawi. Tabellen nedenfor giver empirisk rimelige værdier for s, n og d i de to lande. Antag z og α er ens i de to lande. Parameteren α antages at andrage værdien forslået i spørgsmål 2. Baseret på disse informationer, er Solowmodellen da konsistent med førnævnte forskel i indkomst, hvis begge lande antages at have været i steady state i 1990?

	s	n	d
Danmark	0.22	0.0	0.05
Malawi	0.08	0.033	0.05

- 9 Anvend informationen i nedenstående tabel til at udregne z i 1992 samt 2000 for Danmark.² Antag $\alpha = 0.4$.³ Beregn hvor stor en andel af den samlede vækst i BNP fra 1992 til 2000 der udgøres af ændringer i z . Sammenlign med hvad Williamson angiver for USA i perioden 1990-99.

	K	N	Y
1991	5069	2590.8	926.1
2000	5859	2686.6	1151.6

²Anm: N er angivet i tusinder, K samt Y er hhv. fast realkapital og BNP opgjort i mia. faste 1995 priser. Kilde: Statistisk tiårsoversigt 2001.

³Dette er ikke nogen dårlig approximation. For den betragtede periode var lønkvoten 0.62 i gennemsnit. Jf. Danmarks Statistiks tiårsoversigt 2001.